

Dr. Furka István (1935–2021)

Életének 87. évében elhunyt Furka István professzor, a Debreceni Egyetem Általános Orvostudományi Karának professor emeritusa, aki egykor közel 15 éven át vezette a Sebészeti Intézet Sebészeti Műtéttani Tanszékét.

Személyében a magyar és a nemzetközi kutatósebészet többszörösen elismert képviselője ment el közülünk, akinek a Debreceni Egyetemhez fűződő kötődése példa nélküli: egyetlen munkahelyén, a Debreceni Egyetem Általános Orvostudományi Karának Sebészeti Műtéttani Intézetében – egyetemi éveit is beleszámítva – több mint 65 évet dolgozott. Ez idő alatt komoly szakmai eredményeket ért el, s kitartó kutatómunkájával, szakmai tevékenységével végigjárta az egyetemi ranglétrát az intézet-igazgató egyetemi tanárságig.

Megkérdőjelezhetetlenül nagy tekintélyének kialakításához hozzájárult a 24, belföldi-külföldi tudományos és oktatói díja. Ezek közül nemzetközi szinten is kiemelkedő a II. Sebészeti Világhéten Milánóban a lépkutatásaiért odaítélt Ambrogino Aranyérem, a Mikrosebészeti Kutató Világszövetség Sun Lee Díja, a belföldi szakmai díjak közül pedig többek között a Batthyány-Strattmann László-díj, a Debrecen város által adományozott Hatvani-díj, valamint a Magyar Érdemrend lovagkeresztje, majd tisztikeresztje kitüntetés. Nagy elismerést vívott ki a minimálisan invazív sebészeti beavatkozások, így a laparoszkópos és mikrosebészeti technikák oktatási módszerének megvalósításával (mely országhatáron kívülről is vonzotta az érdeklődőket) és a hallgatókkal való lelkiismeretes, odaadó foglalkozásával. Büszke volt az első között kapott Petri Gábor-díjra, az Egynapos Sebészetért és a Magyar Sebészetért Emlékérem kitüntetésekre.

Tudományos sikerein, szakmai munkáján túl Furka István professzor a művészetek iránt is elkötelezett volt. 1992-ben a Sebészeti Műtéttani Tanszéken megalapította az Extra Képzőművészeti Galériát, s öt éven át szervezte a Művészetek a Műtéttanon elnevezésű hangversenysorozatot. A kellemes estéket vidámsággal töltötte meg az érdeklődők körében, sokszor pedig még a tantermi férőhelyek száma is kevésnek bizonyult az ilyen alkalmakkor. A művészet iránti vonzalma egész életét végig kísérte. Hét orvostörténeti, szépirodalmi könyv szerzője, utolsó kötete a halála előtti napon jelent meg Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzatának támogatásával.

Mozgalmas életútja Gyulán indult 1935. május 15-én. Egyetemi tanulmányait a Debreceni Orvostudományi Egyetemen (DOTE) végezte 1953 és 1959 között, s 1958-ban gyakornoki kinevezést nyert a Kísérletes Sebészeti Intézet jogelődjébe. Intézetigazgatói megbízását 1986-ban nyerte el, amelyet 2000. június 30-ig töltött be. Ezt követően egyetemi tanárként végzett oktatói, kutatói és szakmai munkát, nemcsak intézményünkben, hanem a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) és különböző minisztériumok (ATET) megbízásai alapján is. 2003-tól a Mikrosebészeti Oktató és Gyakorló Központ szakmai igazgatója volt, 2005-től professor emeritus.

Urológiai szakvizsgája mellett laboratóriumi szakvizsgával is rendelkezett. Szakterülete volt az urogenitalis apparatus, a hasi parenchymás szervek, így különösen a lép sebészetének kutatása, emellett vizsgálta a különböző sebészi varróanyagok, szövetragasztó anyagok és a szervezet kölcsönhatásait is. Kiemelt szakterülete volt ezenfelül a mikrosebészet. „A véletlen is közrejátszott abban, hogy a mikrosebészet különleges, szép világa is magával ragadott” – mondta egyszer. A 60-as években az intézménybe érkezett első operáló mikroszkóp látványa lenyűgözte – innen már nem volt visszaút. Saját megfogalmazása szerint is kiemelten azok a területek vonzották leginkább, melyek a betegágytól kiinduló klinikai vonatkozású kérdésekre igyekeztek választ adni. „A holnap gyakorlatának kutatása”, ahogyan mondta, végigkísérte munkásságát. A sebészet, urológia és a mikrosebészet tudományterületén elért eredményei szakemberek generációinak mutattak és mutatnak példát arra, hogy a kitartó, tisztességes munka végül számos kiemelkedő eredményben és elismerésben teljesedik ki.

1988-ban megvédte akadémiai doktori disszertációját a „Segédanyagok felhasználásának lehetőségei az urogenitalis apparatus egyes sebészi beavatkozásainál” címen. Munkásságát 397 közlemény, illetve könyvrészlet és

mintegy 450 előadás jellemzi a magyar és angol nyelvű jegyzetek, illetve tankönyv mellett. Számos hazai és nemzetközi tudományos társaság (többek között a Magyar Sebész Társaság, a Magyar Urológus Társaság, illetve az Európai, az Osztrák Kísérletes Sebész Társaság, a Nemzetközi Kísérletes Mikrosebész Társaság) tagja volt, több nemzetközi folyóiratban végzett fontos szerkesztőbizottsági munkát vezető lektorként. Nagymértékben hozzájárult az egyetemen folytatott állatkísérletek feltételrendszerének európai normák alapján történő megvalósításához, ezen a téren három ciklusban is elnöki szerepet töltött be az MTA Állatkísérleti Osztályközi Állandó Bizottságában is.

Mindig fontos feladatának tekintette a tudományos diákkörös hallgatókkal való foglalkozást, s mindenkinek önzetlenül segített, a diákok sikereinek velük együtt örült. Témavezetésével csaknem 40 pályamunka készült, s majdnem 10 éven keresztül volt a DOTE Tudományos Diákköri Tanácsának titkára. Diákköri tevékenységét 2009-ben Mestertanár Aranyéremmel ismerték el. Soha senkit nem hallottunk nála nagyobb szeretettel beszélni kutatásairól, kísérleteiről, diákjaival kapcsolatos anekdotáiról. Született oktató és klinikus volt, akinek jókedve 21 év mentőszolgálati munka és a magával szemben támasztott magas elvárásoknak megfelelés mellett is töretlenül mutatkozott.

Kutatói és klinikai tevékenysége mellett szeretett a hétköznapi örömeknek élni: családjá körében finom ételeket főzni, gyermekeivel, unokáival tréfálkozni. Hivatásának és családjának élt. Kikapcsolódásként otthonában szívesen főzött barátainak magyaros ételeket, vidám természetével környezetében jó kedvet teremtett. Ez a szeretetteljes légkör jellemezte munkán kívüli életét, melybe olykor munkatársai is betekintést nyerhettek – s őszinte megtiszteltetés számunkra, hogy részesei lehetünk annak az idilli környezetnek, amelyet maga körül teremtett.

Halálával pótolhatatlan űr keletkezett, nemcsak a családban, ahol csodálatos férj, apa és nagypapa volt, hanem

a tudományos és az egyetemi életben egyaránt. Mélységes empátiája, humanista szelleme, szelídsége és szerénysége, a tudomány iránti alázata, betegcentrikussága, a hallgatók szeretete, innovatív gondolkodása a családban és az általa oktatott generációkban él tovább. Hosszú, szép, termékeny élete volt. Amikor egy ilyen kiemelkedően sikeres tudóstól, embertől búcsúzunk, óhatatlanul erőt vesz rajtunk az érzés, hogy jó lenne utána csinálni. Vajon mi a titka, ha van egyáltalán? Mi lehetett az, ami végig vitte páratlan pályáján? Talán az emberi nyitottság, a befogadás képessége, legyen szó egy új gondolatról vagy új emberekről.

Furka István professzort a Debreceni Egyetem, az Általános Orvostudományi Kar és a Klinikai Központ saját halottjaként búcsúztattuk. Temetése 2021. november 3-án volt a debreceni Köztemetőben, ahol egyetemünk emblematikus professzorától vettünk búcsút. Ismét szegényebbek lettünk, hiányzik egy igaz, hiteles ember, egy tudóstanárról, a kollégáit és hallgatóit tisztelő, megbecsülő pedagógus. Most a végső búcsú pillanatában gyászunk mélységét enyhítse az a tudat, hogy egyénisége, életének gazdag tanulsága örökre él bennünk, tisztelőinek szívében, emlékezetében.

Emlékét, tanításait intézményünk nagy odaadással őrzi meg, s tisztelettel adja tovább a jövő sebészszakmunkáinak a Maimonidész imájában szereplő gondolattal, amelyet akadémiai doktori disszertációjának mottójául választott: *„Terjedelmes a tudomány s az emberi ész mindig tovább hatol benne. Abban, amit tegnap tudni véltem, ma a legnagyobb tévedést lelhetem, s holnap megcáfoltathatik az, amit ma állítok.”*

Szabó Zoltán dr.

a Debreceni Egyetem Klinikai Központ elnöke,

Mátyus László dr.

a Debreceni Egyetem Általános Orvostudományi Kar dékánja

„Sat magna usura est pro beneficio memoria.”
(A jóság fejében megfelelő kamat az emlékezet.)